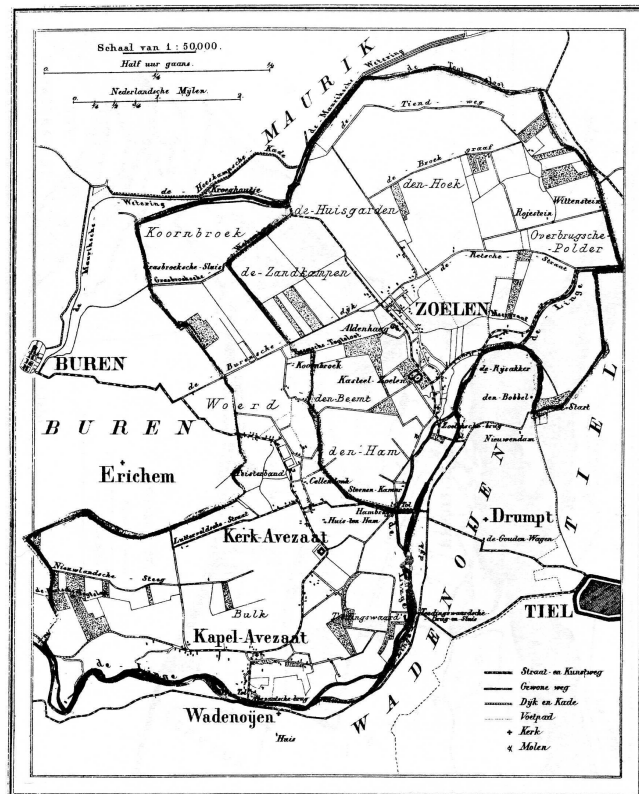

AQUA VITAE

PROVINCIE GELDERLAND.

GEMEENTE ZOELLEN.

1866.

2759 Bunders. 2100 Tawonen

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

Colofon	2
Van de voorzitter	3
Lezingenprogramma najaar 2008 afdeling Betuwe.....	4
Het verhaal van Catharina Westering en haar dochtertje Hendrina Jacoba, <i>W. van de Westeringh</i>	5
Opsporing gezocht 1	9
Overdenkingen naar aanleiding van de lezing 'Hoe maak ik een familieboek' <i>P. H. Krom</i>	10
Jubileum afd. Amsterdam e.o.	13
DTB-boeken Bommelerwaard.	13
Kennismaken met, <i>M. van Beek-Montens</i>	14
Bijna 3 eeuwen van Haefkens op Kasteel Ophemert, <i>P. Welling</i>	17
Opsporing gezocht 2	34
Kennismaken met, <i>M. van Beek-Montens</i>	35
Uit Schoorlse bron	36
Omslag: Zoelen in 1866, uit Gemeente atlas van Kuyper.	

*Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is niet toegestaan.
De inhoud van de artikelen is voor verantwoording van de auteur.*

NGV AFDELING BETUWE

Colofon

Zie afdelingswebsite: <http://betuwe.ngv.nl>

Van de voorzitter

Op de ledenvergadering in april hebben we vastgesteld, dat we kunnen terugkijken op een prima start van 2008. Er is invulling gegeven aan de suggestie om af en toe een eigen lid te laten vertellen over een Betuwse genealogie. Paul Welling opende de reeks in januari met een zeer geslaagde maidenspeech over zijn onderzoek naar de familie Van Haeften. In maart volgde een boeiende lezing over de familie Heuff door routinier Jan Hogendoorn. Het Bestuur heeft besloten op deze weg door te gaan. Mocht u iets aardigs op de plank hebben liggen, laat het ons weten.

Verder is het verheugend, dat het Bestuur tijdens de ledenvergadering is versterkt met Dick van Maren uit Tiel, iemand met een ruime genealogische ervaring. Dick, bij deze nogmaals van harte welkom.

Dit najaar hoop ik nog iemand te kunnen verwelkomen als bestuurslid. Niet omdat er zoveel werk zou liggen, maar wel om de kwetsbaarheid te verminderen en om in de toekomst anderen de gelegenheid te kunnen bieden met een gerust hart terug te treden. Heeft u interesse, dan hoor ik dat graag van u.

Degenen die niet aanwezig waren bij de lezing van de heer Hendriks over het samenstellen van een familieboek, hebben echt iets gemist. Deze pas gepensioneerde projectmanager had binnen het tijdsbestek van één jaar twee familiegenealogieën bij elkaar gesprokkeld en ook nog in een mooi gedrukt familieboek uitgebracht. Dit deed bij velen de mond openvallen. Anderzijds had de heer Hendriks vele waardevolle tips voor ons.

Eind 2007 heeft het Bestuur een avond voor beginnende genealogen georganiseerd. Dit was een succes, met name vanwege de gastvrijheid van het Arend Datema Instituut in Kesteren. Bij voldoende belangstelling zal in de komende winter opnieuw zo'n bijeenkomst plaats vinden.

Daarnaast zal het Bestuur een soort huiskamerbijeenkomst gaan opzetten over het computerprogramma GensDataPro. Hiervoor hebben zich voldoende ervaren en onervaren gebruikers van dit programma opgegeven. Wellicht dat we ook tot zo'n bijeenkomst voor Aldfaer kunnen komen. Voor de andere genealogische computerprogramma's is niet voldoende belangstelling gepeild.

Het programma voor het najaar staat weer op de rails. Het is zeer gevarieerd; naast een lezing over een thema met traditie, de heraldiek, ook een lezing over een thema zonder traditie, de genetische genealogie. Het Bestuur hoopt hiermede uw interesse te hebben en zal u weer graag begroeten.

Peter van Boheemen,
Voorzitter.

Lezingenprogramma najaar 2008 afdeling Betuwe

De lezingen vinden plaats op de *derde* dinsdag van de maand in het streekmuseum bij de Waterpoort te Tiel, adres Plein nr. 46-48. Aanvang van de lezingen is zoals gebruikelijk om 20.00 uur.

16 september *Heraldiek - een historisch fenomeen, door H.K.Nagtegaal*

De heer H.K. Nagtegaal, de ware deskundige op dit terrein, is onze spreker. Aan de orde komen de interpretatie van familiewapens, de collecties bij het Centraal Bureau voor Genealogie en de Heraldische Databank in het bijzonder. Deze databank heeft nieuwe onderzoeksgebieden voor de genealoog geopend.

21 oktober *Genetische Genealogie, door T. van Gestel, lid van de Projectgroep Genetische Genealogie*

Een nieuwe fase in het stamboomonderzoek. Hoe voor hardnekkige ‘puzzels’ in een genealogisch onderzoek of bij moeilijke open vragen nu een oplossing gevonden wordt met behulp van DNA-techniek.

Hoe werkt dat ? Hoe komt het tot stand ?

De spreker tijdens deze bijeenkomst is lid van de Projectgroep Genetische Genealogie en kan er dus alles over vertellen!

18 november *De sprekende familiegeschiedenis, door H.C. Bauer*

Naast de primaire en secundaire bronnen zijn er de door hem zogenoemde **tertiaire bronnen en materiële sporen** die de familieleden een gezicht kunnen geven, hun geschiedenis tastbaarder kunnen maken, kortom de genealogie als rompsluis kunnen verlevendigen. De lezing gaat over de aanpak om die mogelijke bronnen op te sporen en om materiële sporen van voorouders te vinden, met voorbeelden in de Betuwe gaat over enkele generaties Brack te Reeuwijk, over Bor, Van Eldik, en ook over de familie Ten Broeke, Slingervoet en Ramondt in de Neder Betuwe.

Het verhaal van Catharina Westering en haar dochtertje Hendrina Jacoba.

W. van de Westeringh

1. Catharina Westering

Catharina Westering was een kleindochter van de Betuwse Gijsbert Hendriksen van de Westeringh¹⁾. Haar vader was Hendrik (van) Westering(h), mr. grutter op de grutmolen onder Lijnpad op het hoekje bij de Catharijnepoort van de stad Utrecht en schepen van het gerecht Catharijne, Hogeweide en Lijnpad. Hendrik was nog jong toen zijn moeder, en later ook zijn stiefmoeder, overleed. Hij werd wees toen hij 15 jaar oud was.

Over zijn jeugd is verder niets bekend. Hij trouwde in Utrecht op 5-5-1711 met Jacoba Veen, ook: Roggeveen, afkomstig uit Dordrecht. Haar stiefvader en moeder hadden een garenblekerij aan de Oude Leidse Vaart, buiten de Catharijnepoort. Zij kregen drie keer een dochter die ze Catharina -- de naam van beide grootmoeders -- noemden, namelijk Cathrina, ged. Utrecht 11-3-1712 en wsl. overl. ald. 19-6-1714, Catrina, ged. Utrecht 24-5-1718 en wsl. overl. ald. 15-6-1718 en Caatje, ged. Utrecht 19-7-1719. De derde Catharina (Caatje) is waarschijnlijk de persoon waarover het in dit artikel gaat.

Enige jaren na het overlijden van haar vader en nadat haar moeder hertrouwd was met Jan Antoni Keppel, advocaat bij het Hof van Utrecht, verhuisde ze met het ouderlijk gezin naar Oudewater. Hoe lang Catharina daar gewoond heeft, is niet bekend. Maar na het overlijden van haar moeder (1737) vroeg zij toestemming (1741) om over haar erfdeel te mogen beschikken, omdat ze een winkeltje in Utrecht wilde beginnen²⁾.

Ze woonde in de Sonstraat in Utrecht toen ze een “onecht” kind kreeg. Dat meisje kreeg de namen Pieterella Maria en werd gedoopt te Utrecht op 4-1-1743.

Vermoedelijk is dit dochtertje jong overleden, in elk geval eerder dan haar moeder.

Hoe lang Catharina in Utrecht bleef wonen, is niet bekend.

Maar in Amsterdam werd in 1750 weer een “onecht” dochtertje geboren. Dat meisje kreeg de namen Hendrina Jacoba, kennelijk genoemd naar de grootouders van moederszijde. Catharina verbleef waarschijnlijk ten tijde van de bevalling bij haar enige broer Engelbrecht in Amsterdam. Het meisje werd te Amsterdam gedoopt op 8-3-1850. Bij de doopschrijving werd de naam van de vader genoemd: Pieter de Meij, maar er werd niet bij vermeld dat het een “onecht” of buitenechtelijk kind was. De vader was burgemeester van Oudewater. Hij was een zoon van eveneens Pieter de Meij en Maria Vethuijsen uit Rotterdam, later Oudewater. Gelet op de namen van zijn ouders --- Pieter en Maria --- is het niet ondenkbaar dat het eerdere “onechte” kind van Catharina --- Pieterella Maria --- dat in 1743 te Utrecht geboren werd, óók een kind van hem geweest is.

Ten tijde van het overlijden (1760) woonde Catharina met haar dochtertje Hendrina Jacoba aan de Diemerbrug te Diemen, waarschijnlijk al vanaf het najaar van 1751. Daar voorzag ze als naaister en mutsenmaakster in haar onderhoud en de opvoeding van haar kind. In het dorp was ze geliefd en stond bekend als een hardwerkende vrouw. We weten dit omdat de vader, die aanvankelijk weigerde om alimentatie te betalen, zijn kind en haar moeder liet schaduwen ³⁾. Die “vertrouwing” was Dr. Willem Onder de Linden uit Haarlem, broer van Ds. Abraham Onder de Linden, predikant te Diemen. Hij schreef in 1759 o.a. het volgende:

Na schooltijd zag hij “de bewuste Jonge Juffrouw speelen, die ik aansprak, en voor haar lieve roode wangetjes kusten, en meede nam en bragi aan het huis van mijn broeder den Predikant, die zeer veel van haar E. hout, omdat haar E. zoo braaf leert, en haar texten bij Zijn Eerw.de zoo prompt opzeid” “want ik moet oprechtelijk betuigen, dat ik geen schoonder nog aanvulliger, nog lieflijker van spraak weet, de roosen leggen op haar E. lieve wangetjes, haar E. tantjes zijn als sneeuw zoo wit, haar E. kan al wat haar E. lieve oogjes zien nae maken, een kleine proevie daarvan hebbe ik thans de eere aan Uw WelEdle GrootAchtbare toe te zende”..... “dat Uw WelEdle GrootAchtbare dat lieve schapie met geen droge ooggen van blijdschap zou hebbe kunne aanzien, dat zoo een schoon kind, door een arme moeder opgevoed wordende zoo fris, schoon en sindelijk gekleed, kan voor den dag komen, haar E. moeder word om haar eerlijk gedrag, en dat zij haar E. kind zoo wel opbrengt, en alles laat leeren nae haar vermogen, op het dorp zeer bemind en ieder voegt haar wat toe. Zoo UE. WelEdle Grootachtbare kan goetvinden, in deese bittere kouden aan deese moeder en dat wigje een praesentje toe te zenden, geloof zeeker dat het zoo welkom zou zijn als koel water op een aanmechtige ziel, want zoo als ik gehoord heb, behelpt zij haar zeer sober, want alles is daar duur. 't is uit liefde, voor dat lieve kind en omdat de moeder het zoo wel opbrengt dat ik de vreiheid neem om voor haar lieden te solliciteren”.

Catharina overleed in de morgenstond van 31-7-1760 en werd begraven in de kerk van Diemen op 5-8-1760. Schout en schepenen van Diemen stelden haar dochtertje dat pas 10 jaar oud was, onder voogdij ⁴⁾. Die voogden waren: Cornelis Bosch, schilder – glazenmaker en schepen van Diemen (overl. 1765), vervolgens Teunis Ensink (overl. 1768/69) en Cornelis de Boer (overl. 1766), vervolgens Claas Aker, onderwijzer. Zij werd ondergebracht in het gezin van “een fatsoenlijk echtpaar”, d.i. van haar voogd Cornelis Bosch. De voogden moesten haar boedel en nalatenschap beheren tot het meisje meerderjarig zou worden. N.B. Achteraf kunnen we vaststellen dat de alimentatie slechts twee jaar voor haar overlijden per notariële akte geregeld was!

2. Hendrina Jacoba

Hendrina Jacoba werd dus als een buitenechtelijk kind van Mr. Pieter de Meij en Catharina Westering te Amsterdam in 1750 geboren. Haar moeder verbleef toen vermoedelijk bij haar broer Engelbrecht Westering in Amsterdam. Gelet op de goede verhouding tussen Catharina en haar broer Engelbrecht -- Catharina had haar broer geld geleend -- en het feit dat haar schoonzuster Grietje Bollemans, de tweede vrouw van Engelbrecht en die haar verzorgd had tijdens haar ziekte en nog enige dagen na haar overlijden gebleven was -- in totaal 18 etmalen -- mag misschien wel verondersteld worden dat haar dochtertje Hendrina Jacoba mogelijk opgevoed zou worden bij haar oom Engelbrecht en tante Grietje in

Amsterdam. Maar Engelbrecht was al twee maanden eerder dan zijn zuster Catharina overleden, namelijk op 27-5-1760, vermoedelijk op St. Eustatius tijdens een reis van “De Batavier” ⁵⁾. Ten tijde van het overlijden van Catharina was zijn familie daarvan vermoedelijk nog niet op de hoogte.

De boedel en inventaris van Catharina's huurhuis in Diemerbrug werden op een boedel- of erfhuis te gelde gemaakt ⁴⁾.

Hendrina Jacoba groeide dus op in Diemen. Volgens de al genoemde Dr. Willem Onder de Linden uit Haarlem was ze niet alleen een mooi, maar ook een schrandere kind. Ze was een betere opvoeding waard dan haar in Diemen gegeven kon worden ³⁾. De schout - secretaris van Diemen had het kind gezien en “een wijng met het zelve gesproken en bevonden, dat boven haar welgeschapenheid, ook bijzonder schrandere is nae haere iaeren” “zoo komt het mij nogtans voor dat soodanig kind, zoo om deszelfs voorsz. gaven, als om het fadsoen van UEd. eene andere opvoedinge en onderwijzingen meriteert, dan het selve aldaar off binnen den Ambachte Diemen hebben kan”.

Ze kwam in huis bij een van haar voogden in Diemen. De voogden lieten haar toen ze wat ouder geworden was, naar Amsterdam gaan om daar een vak te leren. Vanaf 6-9-1763 was ze in de kost bij Cornelia Bosch, vanaf 20-5-1763 bij Jan Grootschaar en vanaf 1-5-1766 t/m 30-4-1768 bij Cornelia en Jacoba Brand. “Voor het leeren linnen naaijen” had ze twee jaar op de naaischool van Alida Schagt gezeten. Op 4-5-1768 kreeg Hendrina Jacoba van de voogden zes gulden “zakgeld, op het overgaan van haar naaischool, in den dienst als 2e off 3e meijd ten huise van den Heer Burghorst” ⁴⁾.

Toen ze 18 jaar geworden was, ging ze dus als inwonende hulp werken bij het echtpaar Hermanus Borghorst en Jkvr. Agatha Cornelia van Noten van Schoonhoven op de Keizersgracht. Bij het bereiken van de 20-jarige leeftijd liep de alimentatie door haar vader af. Na het overlijden van haar moeder in 1760, had haar vader het niet meer zo nauw genomen met zijn alimentatieplicht ⁴⁾. De voogden maanden hem dan ook om aan zijn verplichtingen te voldoen.

Op 24-4-1771 had Hendrina Jacoba in Amsterdam belijdenis des geloofs afgelegd, wat ze “in een missive” meegedeeld had aan haar vader. Deze reageerde daarop met een brief. Het was de eerste brief die ze van haar vader kreeg! ³⁾ Hierop gelet en op het feit dat haar moeder haar vader Pieter de Meij had moeten dwingen om alimentatie voor zijn kind te betalen ⁶⁾, mogen we gerust aannemen dat hij zich niet of zeer weinig om zijn dochter bekommerde. In de alimentatie-overeenkomst uit 1758 was vastgelegd dat hij een bedrag van f1500,00 ineens zou betalen en vervolgens jaarlijks een bedrag van f130,00 tot de meerderjarigheid van het kind. Daarvoor verklaarde Catharina “afstand te doen bij desen, van alle sodanige actien van Trouw, Defloratie, Kraemkosten, Alimentatie als andersints”. Opmerking over “defloratie”: dus tòch, in 1743, een “onecht” kind Pieterella Maria van hem? Ook “het presteren van Trouwbeloften die zij voor gaff van hem te hebben ontfangen” speelde mee. Ze ondertekende de akte met Catrina Westeringh. Van die f 1500,00 kocht Catharina een obligatie van f 1000,00 à 2½ % rente per jaar.

Uit de nalatenschap van Pieter de Meij kreeg Hendrina Jacoba -- in elk geval officieel -- niets. Volgens de boedelscheiding ging de erfenis van haar vader -- ruim f 69.000 -- naar familieleden ³⁾.

In een dissertatie ⁷⁾ is de buitenechtelijke relatie van Pieter de Meij opgenomen als voorbeeld dat een Hollandse regent zich wèl om moeder en kind bekommerde. Dit mag echter betwijfeld worden, gelet op wat wij nu weten. In een briefwisseling gaf de promovendus toe dat zijn interpretatie op grond van de hem toen ter beschikking staande gegevens, niet juist geweest is ⁸⁾.

Hendrina Jacoba trouwde, onder de naam De Meij, in Amsterdam op 1-5-1774, nadat ze eerder ook al in Diemen in ondertrouw gegaan was, met Jacobus Heedenrijk, winkelier te Amsterdam. De voogden legden rekening en verantwoording af en overhandigde haar de haar toekomende spullen van haar moeder, o.a. sieraden ⁴⁾. Vier jaar later overleed ze “aan de stuip”, waarschijnlijk twee jonge kinderen nalatend, op slechts 28-jarige leeftijd. Ze werd in Amsterdam begraven op 19-9-1778.

Pieter de Meij

Pieter de Meij werd geboren te Rotterdam en ald. ged. op 23-5-1706 als zoon van Pieter de Meij en Maria (Beatrix) Vethuijsen. Pieter de Meij Sr. was schepen van Rotterdam. Later verhuisden ze naar Rozendaal onder Haastrecht bij Oudewater. Daar was hij veefokker en -handelaar en vleesverkoper. Hij was Heer van Den Oudendraak of Grootendraak of noemde zich zo. De vader van Pieter de Meij Sr., Johannes de Meij, was Heer van Streefkerk en Lekkerland.

Pieter de Meij Jr. bekwaamde zich in de rechten, omdat hij vaak aangeduid wordt als Mr. Pieter de Meij. Hij werd president-burgemeester van Oudewater. Zoals al gezegd, had hij een kind: Hendrina Jacoba, bij een heimelijke liefde. Zoiets was toen niet ongebruikelijk onder het Hollandse regentendom ⁷⁾. Hij had, al dan niet gedwongen, het meisje als zijn dochter erkend ⁹⁾. In een eigenhandig geschreven indemniteitsakte verklaarde hij: *“Ik ondergeschreeve Mr. Pieter de Meij als eijge vader sijnde van een kint met naeme Henderina Jakoba, waarvan moeder is Kathrina Westering indenneere bij deese niet alleen den Armen van Diemerbrug maar ook die geene, die sig ten mijne behoefte als borge voor het voorschreeve kint soude gelieve te stelle, voor alle schaede, die door armoede, dat Godt verhoede, van het gemelde kint, mogte kooome te exteere, verbindende des weegens mijn persoon en goederen als nae regten. Actum in Oudewater den 12 Decemb. 1751. Pieter de Meij”*.

Pieter de Meij overleed in 1776 en werd 19-8-1776 begraven op het Hoogkoor in de kerk van Oudewater in hetzelfde graf als zijn ouders en een broer. Ondanks het vriendelijke verzoek van haar dochtertje in de al genoemde brief uit 1771 om haar financieel te gedenken, heeft hij dat niet gedaan. Zij schreef: “..... Laastelijk hope mijn soo te gedrage en aan UwEd. verwagtinge te beantwoorde dat mijn altoos sal weerdig make dat UEd. Uwv vaderlijke liefde en genegentheid ‘t mijn waarts niet sult ontrekke, is ‘t niet voor t egenwoordige in ruijme mate ten minste bij UwEd. uijterste wil volgens de nauwe betrekkinge die wij op elkander hebbe”.

Tenslotte nog dit. In 1746 kreeg een Mr. Pieter de Meij uit Rotterdam een vrijgeleide of asiël in de wijkplaats Culemborg ¹⁰⁾. Een verzoek om asiëlverlening kon verschillende redenen hebben, ondermeer om vervolging wegens schulden te voorkomen. Of hier sprake was van de in dit artikel behandelde Mr. Pieter de Meij

kon de promovenda mij niet meedelen en ook niet voor hoe lang deze vrijgeleiding werd toegekend.

Bronnen

- 1 Westeringh, W. van de (1981). Het Betuwse geslacht Van de Westeringh. In: Gens Nostra, jg. 36, nr. 9, blz. 273 – 286, met aanvullingen in: Gens Nostra, jg. 37, nr. 12, (1982), blz. 483 – 484 en Gens Nostra, jg. 41, nr. 1, (1986), blz. 33 – 34.
- 2 Utrechts Archief; G.A. Utrecht: Oud-Archief, inv.nr. 1393 (Verbalen), d.d. 23-5-1741.
- 3 G.A. Amsterdam; Particuliere Archieven, inv.nr. 216 (Archief de Meij van Streefkerk), vnl. nr. 12.
- 4 Noord-Hollands Archief; Oud-Rechterlijke en Weeskamer Archieven, inv.nr. 2694 (Weesboek Diemen), blz. 90, 42 e.a. & inv.nr. 2670 (Boedelinventarissen en –scheidingen), blz. 988 e.v..
- 5 Idem (1989). “Scheepsberichten” als bron voor genealogisch onderzoek. In: Gens Nostra, jg. 44, nr. 2, blz. 154.
- 6 Utrechts Archief; G.A. Utrecht: Notariëel Archief, inv.nr. U219a006, nr. 46 (J. Knol), fol. 134 – 135.
- 7 Jong, J.J. de (1985). Met goed fatsoen. De elite in een Hollandse stad, Gouda 1700 – 1800. Disstertatie Utrecht, tevens Hollandse Historische reeks, nr. 5, blz. 154.
- 8 G.A. Diemen; Historisch Archief, Doos 43 (Indemniteitsakten 1700 – 1800), nr. 44.
- 9 Brief 9 februari 1987.
- 10 Gijswijt – Hofstra, M.F. (1984). Wijkplaatsen voor vervolgd: asiëlverlening in Culemborg, Vianen, Buren, Leerdam en IJsselstein van de 16de tot eind 18de eeuw. Dissertatie Amsterdam, blz. 213 en 232.

Opsporing gezocht 1

Wie wil wat in de Betuwe (Buren) opzoeken?

Het gaat over fam. Van Coesveld / Van Koesveld, Aelbert Jansz trouwt op 5-11-1671 met Dirxkje Peters.

Wie kan helpen naar de ouders/broers/zussen?

Ik ben ook bezig met de naam Van Koetsveld / Coesveld / Koesveld
De Utrechtse tak-Lodder / Davelaar / Hoevelaken / Fontijn / Methorst / Van der Geer v.d. Meijden / Floren / Peters / Van Driel in de plaatsen: Zeist, Ede, Barneveld, Veenendaal, Maurik en Buren

Ik kan voor anderen wel wat opzoeken in Hoorn.

Mevr. G.J. van Driel-Koetsveld
gjdrielvkoetsveld@live.nl

Overdenkingen naar aanleiding van de lezing 'Hoe maak ik een familieboek'

P. H. Krom

Na een wervelende middag met Reunion (computer programma voor de Mac) enthousiasten was de avond dubbel zo verrassend.

Vanavond 19 februari 2008, staat een bezoek aan het Museum huis in Tiel op het programma. Drs. Ing H.J.A. Hendriks uit Delfgauw geeft bij de Genealogische Vereniging afdeling Betuwe een lezing over “Hoe maak ik een familieboek”.

Te opmerkelijker is, de hr. Hendriks heeft in dezelfde tijd liefst 2 boeken gemaakt, over zowel de familie van zijn ouders en nazaten als die van zijn schoonouders. Hr. Hendriks heeft als voormalig bedrijfskundige bij de KPN de zaken zeer deskundig maar ook zeer voortvarend en projectmatig opgezet en aangepakt. Zowel de plannen, de doelen, de mogelijkheden, onmogelijkheden en alles wat er tussen zit geheel op papier uitgewerkt, inclusief de marketing met de daarin de antwoorden op vragen als “wie zijn de lezers van het boek, wie wil ik bereiken met het boek, wat willen diegenen lezen. Doe ik het voor mijn eigen ego of die van de familie”.

Werkelijk alle facetten rondom deze flinke klus zijn uit en te na zorgvuldig bestudeerd en genoteerd.

Kortom... duidelijk moet zijn.. het is niet verkeerd om er heel goed over na te denken.

Alle familieleden zijn meerdere keren benaderd. Om gegevens in te zamelen en het werk te verdelen is eerst getracht een netwerkje van medestanders onder de familieleden op te richten. Na 4 maanden werd duidelijk dat beslist niemand wenst mee te denken laat staan meewerken, het komt allemaal op je eigen schouders neer. Het is heel, heel veel telefoneren, veel brieven, rapporten en overzichten maken en rondsturen... eerst de vragen, nieuwe vragen, controle vragen dan met correcties en vervolgens opnieuw diverse correcties.

Wilden de families aanvankelijk in het geheel niet meewerken, dat veranderde na verloop van tijd. Naarmate de lijnen van het boek zichtbaar worden komen ook de families uit hun luie zetel en tonen interesse, nou ja... in zoverre... sterker nog... zij gingen eisen stellen van wat er beslist niet in mocht, en wel in moet.

Min of meer wist Hr. Hendriks vooraf al wel zo'n beetje wat hem boven het hoofd hing want hij had een lijst met “Dont's en Do's” ontwikkeld, oftewel de “Nietes “ Welles”, “wat je zeer beslist niet moet doen en wat zeer beslist wel zou mogen”.

Toen de omlijning van alle plannen en doelstellingen goed zichtbaar werd kwam naar voren dat alle namen, geboortedata, plaatsen, voorvallen, foto's en akten etc. en etc. in een goed overzicht opgezet dienen te worden. Een programma als Microsoft Word is daarvoor ongeschikt.

Hr. Hendriks heeft daarvoor Gens Data Pro gekozen en meende ik te horen dat er een 3.000 – 4.000 personen en bijbehorende familiegegevens zijn ingevoerd.

Op mijn vraag in de pauze aan de Hr. Hendriks: “Hebt u zonder omhaal voor GensDataPro gekozen en hoe lang duurde het u voordat u het onder de knie had” was zijn antwoord “Tja, ik ben direct begonnen met Gens Data Pro en na 15 minuten had ik het wel door, ik heb geen handleiding ingekeken”.

Zo heeft hr. Hendriks ook gebruik gemaakt van diverse andere programma's zoals Word, PDF, Powerpoint, Photoshop voor de bewerkingen van foto's en scans. Onderwijl is er kris-kras door Nederland veel gereisd getuige zijn overzicht van archieven, instituten in de buurt en ook landelijk. Hr. Hendriks woont nabij Delft en zijn onderzoek betrof het gebied rond Mill in de Peel in Midden-Brabant. Die flinke afstand diende met regelmaat afgelegd te worden. Ook overleg met de Heem-kundekring, met deskundigen en de verzending van veel brieven en rapporten naar en van familieleden maakte duidelijk waarmee Hr. Hendriks is bezig geweest en wat er allemaal moet gebeuren om een boekje te maken, in zijn geval 2 boekjes. Ondanks haperingen en niet nagekomen beloften van anderen zat er schot in het project.

Hr. Hendriks wil wel graag van de “zaal” horen hoe lang zij denken over zo'n project te doen. Iemand riep “1 jaar”. Dat leek mij niet juist.

Dat is te weinig lijkt mij, waarop ik zeg:” ik denk een 2000 uur”. Dat zal zo'n anderhalf tot twee jaar zijn, is niet gek voor het produceren van een boek, in dit geval 2 boeken.

Ervan uitgaande..... de familie zit perfect in je computer programma, dat moet dan klaar zijn.

“Nee hoor, niks van dit alles.” Heer Hendriks heeft zo'n 1500 uur aan zijn hele project gewerkt, zo dacht hij, en met een jaar waren de boeken keurig dichtgeseald en al klaar.

Na de lezing op weg naar huis begon het langzaam tot mij door te dringen dat ik zelf op weg ben een “achterlijke Jopie” te worden, de tand des tijds begint te knagen. De greep op het leven en de werkelijkheid begin ik te verliezen. Soms zeggen de kinderen ook wel eens iets dergelijks, “Pap het is een andere tijd, t'is allemaal veel sneller”.

Verdorie.. in mijn leven heb ik veel opgezet en neergezet en wellicht hebben al die ervaringen van voor en tegenspoed je een redelijk beeld op de dagelijkse gang van zaken geven. Maar nee...!!! Dat is niet juist... dat is nu voorbij.

Geef het nu maar toe, mij ontbreken de juiste vaardigheden voor een stukje gedegen familieonderzoek, op mijn brieven wordt nooit gereageerd, belofde teksten, gegevens, een kopie of wat ook komt nimmer bij mij aan. Iedereen vind het prachtig waarmee ik bezig ben maar ook volstrekt zinloos. De scan en een reparatie van een foto is niet geworden wat ik ervan had verwacht. Dus nog maar even een vriendje bellen of hij raad weet en zo gaan dagen, weken maanden en jaren aan mij voorbij. Ook na 5 jaar heb ik nog steeds een stukje bijscholing nodig om de update van mijn computerprogrammaatje de baas te kunnen blijven. Erger nog... een maand daarna ben ik wel eens dingetjes vergeten, volgens mij waren ze ook niet gezegd. "Jaja, Jawel". roepen mijn computermaatjes, de schurken, dan in koor. Oh, wat zijn ze overdreven in hun sas dat hun herinnering nog blijkt te functioneren.

Een boek maken is werken, en hoofd erbij houden. Het is voornamelijk een kwestie van goed en projectmatig plannen, met iedereen duidelijke afspraken maken en ook tijdig afstemmen met de drukker. Mij lijkt dat je de drukker niet kan aanspreken om in november te drukken als je in juni al je gegevens nog in de computer moet zetten, vervolgens een werkbestand maken en daarin allerlei foto's, verhalen en scans toevoegen. Dan gaat de familie meespreken, komen met eisen en wensen en vervolgens diverse controles.

Ppffft..... het schrijven van deze regels brengt mij lichtelijk buiten adem. In 1 jaar klaar, ja 1 jaar klaar.

En passant heeft hr. Hendriks voor de familieleden er ook een aardige cd bijgemaakt waarop de wat meer persoonlijke familiegegevens en van ieder de namen, adressen en telefoonnummers .

Waarmee ben ik dan zelf bezig. Is een bezinning misschien iets van noodzaak aan het worden. Moet ik wel verder gaan???

Ik heb mijn vermeend probleem nog maar even aan mijn vrouw voorgelegd, zij weet van wanten en zegt" Jij zou dat voor jezelf ook veel sneller kunnen doen, zeker wel, maarrrr..... het probleem met jou is dat je altijd met teveel dingen tegelijk bezig bent".

Da's klare taal, zij kent mij natuurlijk al wat langer. Het is een geweldig compliment, bedenk ik mij. Kans is dus zeer groot dat ik daardoor soms na een aantal jaren ineens en plotsklaps zomaar 5 dingen tegelijk afgewerkt heb. Hoe betrekkelijk toch....., mijn vrouw hoor ik wel eens zuchtend zeggen: "Verdorie, nu heb ik de hele middag gedaan over het schilderen van 3 bloemetjes op mijn bordje".

Gelijk pak ik mijn kans;"Ach kind wees blij, in de tuin doen ze er weken over en ze zijn zo weer weg, die bloemen van jou staan volgend jaar ook nog mooi". Nog diezelfde avond genieten wij van een heerlijke chocoladebruine dikke Bossche bol bij de koffie.

Ik ga nu weer gauw verder met het ontcijferen van een akte van Tante Carolina of zal ik eerst naar de post gaan en gelijk de fiets naar de rijwielhersteller brengen, helaas.... ik lig achterop..

Dit verhaal kwam er ook zomaar effe tussendoor. Over 3 jaar heeft niemand er nog iets aan
U begrijpt het toch ook allemaal wel... ja toch nee dan!?!?!

Jubileum afd. Amsterdam e.o.

De afdeling Amsterdam e.o. viert haar 60-jarig bestaan met een genealogische markt. Hierop zijn naar verwachting ruim 40 organisaties aanwezig, zoals archieven (o.a. CBG), historische en genealogische verenigingen (o.a. Historische Ver. Holland, Ons Voorgeslacht, St. Surinaamse Genealogie), software leveranciers, GenLias, de heraldisch tekenaar de heer H.K. Nagtegaal en uiteraard veel NGV-afdelingen en het Verenigingscentrum.

De markt wordt gehouden op zaterdag 27 september a.s. van 10.00 – 17.00 uur in Wijkcentrum De Meent, Orion 3-5, 1188 AM Amstelveen. Het wijkcentrum is goed bereikbaar met openbaar vervoer, o.a. met sneltram 51 vanaf Amsterdam CS.

Er is voldoende gratis parkeergelegenheid. De zaal is toegankelijk voor mindervaliden.

Ter gelegenheid van dit jubileum heeft de afdeling ook een CD samengesteld met het motto 'Familienaam = Beroepsnaam'. NGV-leden uit het hele land hebben hieraan een bijdrage geleverd, in totaal ruim 4000 blz. met ruim 17.000 verschillende achternamen. Deze CD zal op de markt voor € 10 te koop zijn.

De lijst met deelnemers en een kaart met routebeschrijving vindt u op <http://amsterdameo.ngv.nl/markt-2008.html>.

Hebt u nog vragen, dan kunt u zich wenden tot mevr. M.C. Borghols-Keijser, bij voorkeur per e-mail (mcborghols@dds.nl) of telefonisch (020-641 27 14).

DTB-boeken Bommelerwaard

Sinds begin juli zijn scans van alle DTB-boeken geplaatst op de site van het Streekarchief Bommelerwaard. Ook van alle Bevolkingsregisters zijn scans aanwezig. Een goed voorbeeld voor de andere archieven in ons gebied.

Adres: www.streekarchiefbommelerwaard.nl

Kennismaken met

M. van Beek-Montens

De heer **Ron R. Walles** (lidnr. 105333)

Tijdens de plezierige ontmoeting met Ron Walles, zijn echtgenote, hun zoon en dochter, is verbazing mijn eerste reactie. Zo'n vrolijk jong gezin dat mij verwelkomt.... Dat past niet bij het lidnummer. Volgens dat nummer zou het hier gaan om een NGV-lidmaatschap dat al langer dan 30 jaar bestaat. De heer Walles geeft de verklaring. Hij nam zijn vaders lidmaatschap over en zette diens spoorwerk voort. Dat bleef niet zonder gevolgen.

Tijdens de Genealogische dag in Groningen op 24 mei jl. wordt het 3e Groninger Kwartierstatenboek gepresenteerd. Ron Walles draagt bij aan deze uitgave met twee van kwartierstaten uit zijn persoonlijke verzameling. De complete kwartierstaten van Engberts en van Makken. Prachtig werk, maar toch slechts een fractie van de totale verzameling waarin ik een blik mag werpen tijdens ons gesprek. De voorouders van mevrouw Walles, Bosgraaf genaamd, stammen eveneens uit het noorden des lands. Haar oudst bekende voorvader Bosgraaf droeg de naam niet zonder reden. Als beheerder van een bos in het Friese Bergum kweekte hij bomen die nodig waren voor palissaden, te gebruiken door Menno van Coehoorn, de bekende ontwerper en bouwer van verdedigingswerken. De bijzondere voornaam van Rikward Mulder (*1818), molenmaker in Bellingwolde N.O.-Groningen uit een ander kwartier van de familie Walles, is nu ook de naam van de zoon des huizes in Tiel. Afkomst verloochent zich niet: Het hele Tielse gezin Walles gaat de 24ste mei met plezier naar Groningen, de stad die altijd een bezoek waard is.

Het onderzoek van de heer Walles is zeer breed en voorzien van schitterende anekdotes. Verhalen die in de familie voortleefden, verhalen die tijdens het onderzoek tevoorschijn kwamen. Te veel om op te noemen eigenlijk. Die basis voor het onderzoek werd gelegd door grootvader Walles. In de jaren 50 tijdens een bezoek aan het Haarlemse Frans Halsmuseum ontwaarde hij een wapenbord, waarop Eduard Wallis voorkwam. Diens broer Johannes is afgebeeld op het schilderij "Regenten van het oude mannenhuis 1664". Drie broers Wallis, waaronder Eduard, trouwden drie dames Van Strijp. Walles is een weinig voorkomende naam in Nederland, ook toen al. De gedachte dat de personen vermeld op dit bord mogelijk tot de familie zouden behoren sprak wel aan. Het startsein voor genealogisch onderzoek was gegeven. Dat werd dan weer de basis van het feit dat familieleden Walles in Nederland maar ook in de Verenigde Staten een goed onderling contact konden opbouwen en onderhouden. Niet alleen het uitwisselen van familiegegevens maar ook

wederzijdse bezoeken zijn een prettig gevolg. Het energieke spoorwerk van onze Ron Walles heeft hieraan een flink aandeel geleverd. Het onderzoek toont aan dat niet iedere Walles, ook Wallace en Wallis van dezelfde voorouder afstamt ondanks het feit dat de naam niet veel voorkomt. Alleen al in Nederland zijn er drie verschillende families. De naam zou zijn afgeleid van de voornaam Walle, een naam die veel voorkwam in Noord-Nederland en eveneens in Schotland, waar de Wallace-clan zijn wortels heeft. In de loop van het onderzoek werd duidelijk dat die Haarlemse regentenfamilie Wallis inderdaad van oorsprong Schots is. De vroegst gevonden directe voorouders van onze Walles, Peter, Berend en Hindrik, zijn gevonden in Bentheim in Duitsland. De families zijn onderling niet verwant. Rond 1650 bestaat de naam al in Oost-Friesland. Een dochter van de graaf van Oost-Friesland trouwt met de graaf van Bentheim. In haar gevolg komt een lid van de Walles-familie mee naar Bentheim. Hun sporen zijn gebleven. Niet alleen in de doopboeken van Bentheim, maar ook op verscheidene grafstenen worden namen aangetroffen van Ron Walles' voorouders. Huizen en kastelen waar leden van de familie vertoefden of werkten bleken nog goed te traceren. Voorouder Egbert Walles te Bentheim beheerde als Steinmeister de Bentheimer steengroeve, terwijl zijn neef Stoltenkamp pachter was van dezelfde groeve. Het steen, bekend als Bentheimer zandsteen, is een veelgevraagd materiaal. In Amsterdam werd Bentheimer zandsteen toegepast voor de bouw van het paleis op de Dam!

De kwartierstaat van Ron Walles leidde dus naar de noordelijke provincies in Nederland en Duitsland maar ook naar het Zeeland en zelfs naar Tiel. "Zo kom je nog eens ergens" constateert Ron. Archieven in Zeeland, in Bentheim, in Antwerpen, in Groningen en Friesland.... Kortom, ook al zijn er niet veel mensen die de naam dragen, de speurtocht blijft spannend en gevarieerd. In Zeeland vond hij voorvader Cornelis Catharinus Welleman (*1839), burgemeester van Krabbendijke. Deze Welleman besloot zijn zoon Jan in het zadel te helpen door hem te benoemen in de functie van gemeenteontvanger. Zoonlief trouwde met de dochter van de rijkste graanhandelaar in de omgeving. De zaak leek er goed voor te staan, maar het huwelijk werd geen succes en eindigde in een scheiding. Jan Welleman nam de benen naar de Verenigde Staten, waar hij jaren doorbracht in o.a. Detroit. Ten slotte teruggekeerd in Nederland, waar hij in 1926 in Rotterdam overleed, ging hij om een inkomen te verwerven o.a. aan de slag als gelegenhedsdichter. Dit verhaal werd bevestigd toen een verre nicht aan Walles' vader een oud schrift toonde, waarin de dichter Welleman in keurig handschrift zijn verzen noteerde. Zijn zus heeft de teksten getranscribeerd. Walles' vader heeft het originele schrift en de transcriptie geheel gekopieerd en vermenigvuldigd. De hele familie kan meegenieten van Jans indrukwekkende werk. Zo ook dochter Walles, die enthousiast de band met verzen tevoorschijn haalt. Zij wijst op de teksten waarvoor zij een speciale bewondering koestert. Bijna ieder gedicht – ongeacht de inhoud – is door stijl en schrijfwijze een getuigenis van het eigenzinnige karakter van de dichter. De vrijmoedige en voor die tijd (± 1850) onconventionele manier

van uitdrukken, maakt de verzameling gedichten tot een spannend en verbazingwekkend geheel, waarvan ook veel “puntige” grafschriften deel uitmaken. Zijn lange nieuwjaarsgedicht deed mij door de verscheidenheid aan onderwerpen en de directe manier van uitdrukken denken aan schilderijen van Jeroen Bosch. Beiden benadrukken zaken die behoren tot de zwarte kanten van het leven. De kunstenaar laat zien welke zaken hij ongewenst acht en scheidt daarmee de mogelijkheid om al die “verschrikkingen” op linnen met olieverf, zoals Bosch, of in treffende bewoordingen in rijmvorm, de kracht van Welleman, uitgebreid ten tonele te voeren. Het is werkelijk een geluk dat iemand het schrift netjes bewaarde! Een voorbeeld van Jans kunst, gewijd aan zijn overleden vrouw:

Grafschrift:

Lees wandelaar, eens echtgenoot smart:
Hier rust mijn vrouw, Trui Leer
Thans drukt een steen haar liefderijk hart,
Het mijn thans niet meer

Van “Spaans bloed” waarover een grootmoeder in de familie repte, is tot nu toe niets gebleken. Wel brengt een der kwartieren van Ron ons naar Tiel. Laurens van der Brink (Brenk), geboren in Tiel volgens de akte van zijn huwelijk met Johanna van Vugt, trouwde rond 1710 in Rotterdam, waar Johanna woonde. Hun zoon Jacobus van der Brink werd geboren op 23 maart 1714 in Tiel, waar hij later werkte in de functie van sluiswachter.

Wie kan iets vertellen over de grootouders van deze Jacobus? Noch aan moederszijde in Rotterdam, noch aan vaders zijde in Tiel heeft Ron Walles tot nu toe een aanknopingspunt gevonden.

In het onderzoek van Walles komt een groot aantal familienamen aan bod. Bovendien verzamelt de buitengewoon enthousiaste en actieve genealoog al decennia lang familieadvertenties uit diverse kranten, die hij op alfabet gerangschikt bewaart. Tot mijn verrassing kreeg ik enkele originele advertenties met betrekking op mijn eigen familienaam. Naast al zijn activiteiten zal Ron Walles graag mail met vragen en/of aanvullingen over onderstaande namen beantwoorden.

Namen: Walles, Wallis, Wallice, Bosgraaf, Welleman, Van der Brink/Brenk, Van Vugt, Wiekling, Engberts, Makken, Kloosterman (van deze familie deed een lid mee aan het Kollummer oproer), Zuidema, Krijger (over deze naamdragers werd reeds een boek gepubliceerd), Klosse, Dommerholt.
Het e-mailadres luidt: ron@walles.net

Bijna 3 eeuwen van Haeftens op Kasteel Ophemert

P. Welling

Toen Fredrik van Haefte in 1552 de heerlijkheid Ophemert verwierf¹⁾, begon een periode van bijna drie eeuwen, waarin leden van de familie van Haefte eigenaar waren van kasteel Ophemert. Fredrik en de andere van Haefte na hem, stamden rechtstreeks af van Rudolf de Cock²⁾ alias Raoul of René de Chatillon. Rudolf de Cock, geboren in Châtillon sur Marne in Frankrijk, had zich in de Betuwe gevestigd vóór 1265. In dat jaar ruilde hij met Graaf Otto van Gelre zijn bezittingen langs de Linge bij Rhenoy en Acquoy, die hij van zijn betovergrootmoeder Jolente van Gelre, regentes van Henegouwen, had geërfd, tegen goederen in Waardenburg, Neerijnen, Opijnen en Ophemert³⁾. Door deze ruil krijgt het toenmalige graafschap Gelre ongeveer zijn huidige grenzen in het Westen.

Rudolf de Cock geldt niet alleen als stamvader van het geslacht (de Cock) van Haefte, maar ook van de geslachten de Cock van Weerdenburgh, de Cock van Delwijnen, de Cock van Neerijnen, de Cock van Bruchem en de Cock van Opijnen. Wanneer Anna Margriet van Haefte in 1844 in Blitterswijk in Noord Limburg overlijdt, gaat het eigendom van kasteel Ophemert over op haar neef Barthold Mackay. Zo had Anna Margriet, die ongehuwd bleef, dat in haar testament bepaald⁴⁾. In dit artikel gaat het niet zozeer om het kasteel zelf en de veranderingen daaraan als wel om de eigenaren van het kasteel, die tot het adellijke geslacht van Haefte behoren.

1 Wapen van de Familie van Haefte bij
ingang Kasteel Ophemert
Foto: eigen collectie

Fredrik van Haefte wordt op 17 juli 1552 beleend met de heerlijkheid en het huis te Ophemert door overdracht (verkoop) van Dirck Dircksz de Cock van Weerdenburgh. De hertog van Bourgondië beleent in 1473 Zweder de Cock van Weerdenburgh met het Huis te Ophemert en de toebehoren⁵⁾. Het Huis te Ophemert behoort vervolgens tot het geslacht de Cock van Weerdenburgh met een korte onderbreking tot 1552.

Fredrik van Haefte overlijdt op jeugdige leeftijd in 1557. Het jaar daarop wordt zijn vader Alard van Haefte, als zijn erfgenaam, beleend. Alard wordt omstreeks 1514 op kasteel Wadestein in Herwijnen geboren. Zijn ouders zijn Dirck van Haefte en Agnes van Broeckhuijsen. Alard trouwt in 1546 met

Cunegonde van Keppel van Verwolde. Als huwelijksgeschenk van haar vader krijgt Cunegonde het kasteel Verwolde bij Laren (Gld.)⁶⁾ mee. Daardoor liggen de

belangen van Alard steeds minder in de Betuwe en de Bommelerwaard - ook al heeft hij daar diverse eigendommen, zoals in Gameren, en bekleedt hij functies onder meer bij de Hoge Bank van Zuilichem - en steeds meer in de Achterhoek. Alard wordt dan ook beschouwd als de stamvader van de Verwoldense tak van het geslacht van Haeften, waaruit later de Duitse tak zou voortkomen.

Reinier van Haeften ca. 1548-1587

Na Alards dood op 16 maart 1565 erft zijn jongste zoon, Reinier, kasteel Ophemert. Reinier werd op de sterfdag van zijn vader per magescheid beleend met de heerlijkheid Ophemert en Zennewijnen¹⁾, terwijl hij nog onmondig (niet volwassen) was.

Reinier wordt omstreeks 1548 te Tuil geboren; hij huwt ongeveer in 1568 met Anna Arnts Pieck, de dochter van Arnt Pieck en Hendrica Storm, die eerder met een ver familielid, Nicolaes van Haeften was getrouwd. Er zijn veel ingewikkelde relaties tussen de families Pieck en van Haeften.

Reinier is op 8 april 1576 getuige bij het huwelijk van zijn zuster Walrave en Jacob Schimmelpenninck van Oye⁷⁾.

Reinier wordt beschouwd als de stamvader van de Ophemertse tak van het geslacht van Haeften. Hij overlijdt op 6 maart 1587 in Ophemert. Zijn vrouw Anna Arnts Pieck hertrouwt na zijn dood met Cornelis van Buren en in 1604 te Tiel met Arend de Cock van Opijnen⁸⁾, ze is dan 72 jaar oud.

Reinier en Anna laten drie of acht kinderen na. Diverse bronnen geven hierover geen uitsluitsel. Hoe het ook zij, hun jongste zoon, Johan van Haeften tot Ophemert wordt in 1612 de volgende eigenaar. Hij wordt op 4 december van dat jaar beleend. Waarschijnlijk beheert zijn moeder, Anna Arnts Pieck, kasteel Ophemert, na het overlijden van haar echtgenoot, tot de belening van haar zoon. Als volwassen man is Reinier tevens heer van Wolfsweerd bij Beesd en is hij ook eigenaar van het slot Gameren, terwijl hij de heerlijkheid niet in zijn bezit heeft.

Op eenentwintigjarige leeftijd treedt Johan in 1590 in Tuil in het huwelijk met zijn nicht Henrica van Haeften. In de familie van Haeften komen huwelijken tussen neef en nicht een aantal malen voor. Henrica is de dochter van Walraven van Haeften en Sandrina Pieck. Met Johan van Haeften begint ook de verbondenheid van het geslacht van Haeften met de Sint Maartenskerk in Ophemert.

In het kerkboek van Ophemert is Johan één van de ondertekenaars van een stuk over de betaling van fl. 300 aan meester Peter van Trier, een beroemd klokkenmaker, voor een nieuwe klok⁹⁾.

Johan is lid van de ridderschap van Nijmegen. Wanneer Johan overlijdt is niet precies zeker, maar in ieder geval vóór 1653.

Walraven van Haeften ca. 1600-1659

De volgende eigenaar van kasteel Ophemert is Walraven van Haeften, de jongste zoon van de eerder genoemde Johan en Henrica van Haeften. Walraven ziet het eerste levenslicht rond 1600 in Ophemert. Hij trouwt op 15 december 1643 in

Zaltbommel met Fransina van Kockengen¹⁰⁾, dochter van Aelbert van Kockengen en Nella Rochusse Glummer. Fransina was eerder getrouwd met Diederick van Cuylenburch, die vóór 1643 overleed.

Walraven van Haeften volgt van 1646 tot 1650 een militaire opleiding in Breda¹¹⁾. Fransina van Kockengen en hij hebben dan al een zoon Johan. De overige vier kinderen van het gezin worden allen in Breda in de Grote Kerk gedoopt¹¹⁾, terwijl ze thuis in Ophemert zijn geboren. Vanaf 1651 is Walraven Kapitein der Infanterie in Staatse Dienst¹⁰⁾.

Op 29 maart 1653 erft Walraven door de dood van zijn vader diens bezittingen in Ophemert¹⁰⁾. Walraven moet vóór 8 oktober 1659 overleden zijn, want op die datum wordt Fransina van Kockengen genoemd als weduwe.

Reinier van Haeften 1646-1733

Door het voortijdige overlijden van Walraven wordt zijn zoon Reinier al op dertienjarige leeftijd Heer van Ophemert en Zennewijnen¹²⁾, zo wilde zijn vader dat in zijn testament¹⁷⁾. Vanaf 1656 is neef Quirijn de Cock van Delwijnen Reiniers mombler (zaakwaarnemer). Reinier legt zelf de eed af op 27 oktober 1672 en vergroot het leen in 1708 met 20 morgen bouwland.

Hij treedt op 1 augustus 1675 in het huwelijk met Adriana Maria de Cock van Delwijnen, nadat zij op 18 juli daaraan voorafgaand te Wadenoijen in ondertrouw waren gegaan¹³⁾. Twee dagen na hun huwelijk laat het bruidspaar de huwelijksvoorwaarden opstellen, die Reinier op 7 oktober 1682 laat verbeteren¹⁾. Door het huwelijk is er sinds tien generaties weer een relatie tussen de familie van Haeften en de familie de Cock van Delwijnen.

Adriana Maria de Cock van Delwijnen is geboren in Wadenoijen als dochter van Adriaan de Cock van Delwijnen en Anna van Gendt. Zij was de zuster van de ongehuwde, zeer machtige Johan de Cock van Delwijnen (1655-1724). Later zouden de kinderen en kleinkinderen van Reinier en Adriana Maria hun vermogen fors zien toenemen door de nalatenschap van Johan de Cock van Delwijnen. Ook Adriana Maria zelf is vermogend, zij laat na haar dood in 1709 de volgende goederen na aan haar dan nog levende kinderen, te weten:

Aan Walraven van Haeften:

“Een obligatie ten laste van het Kwartier van Nijmegen ten comptoire van Bommel [Zaltbommel] van 3800 gulden; een obligatie ten laste van idem van 400 gulden; op de provincie Utrecht een capitael ad 875 gulden; op de erve Jacob Everts

Erfgenamen of hare kinderen. En alsoo het gene,
 doodsch. staet mijne wijf te Velle ende mijnse is soo
 bepeert dat het nae mijn doot in allen deelen en pin-
 den sal worden aetborcht en staet oijne. Allen oijer-
 verstant als naer rusten en sal mijne van den Heere
 van Oelderlant. Het tacker der waerheit heb ick de mijne
 dijghelike helts ghestele geschreeven. Sijnecken en mit
 mijn aengebore vitschaft bekrachticht het vaders
 den 21. october. 1721

 J. Cock Delwijnen

2 Deel van het eigenhandig geschreven testament van Johan de Cock van Delwijnen

een capitael van 300 guldens: rente winnende tegen vijf ten honderd; in contant
 geld 900 guldens van het vercofte goet te Meteren; in Overbetuwe tot Driel een
 bouwhof, groot 13 mergen; vier mergen bouwlandt int Steenderse blok en twee
 mergen Elsen bos tot Ophemert int blok d'Auwelingh gelegen. Drie mergen
 weylant in de muijse campe te Zennewijnen gelegen. Vier en een halve mergen
 weylant op Ommeren gelegen.

Aan Barthold van Haeften:

Een obligatie ten laste van het Kwartier van Nijmegen, ten comptoire van Bommel,
 groot in capitael 2500 gulden. Een obligatie ten laste van den heer van Wickraet, in
 capitael 3000 gulden. Een bouwing ten deele op Est, ten deele onder Ophemert
 gelegen "den Cardenheuvel" genaemt, groot ongeveer 26 mergen, en vermits sigh
 daer onder eenig leen bevindt, soo is de waardije daarvan aan de heer Ambtman
 Walraven van Haeften goetgedaen. Vier en een halve mergen weylant op Lienden
 gelegen. Drie mergen uijterweert op Waemel gelegen. Een en een halve mergen
 weylant op Ingen gelegen. Veertien hont weylant op Zoele gelegen.

Aan Adriana Margriet van Haeften:

Een obligatie tot lasten van het Kwartier van Nijmegen ten comptoire van Tiel,
 groot in capitael 6000 gulden. Een bouwhof te Randwijck in Overbetuwe gelegen,
 groot veertich mergen, belast met tijns van negen gulden jaerlyxs aen de Pastorije
 aldaer. Een tijns aldaer, jaerlyxs twee gulden, 10 stuivers, gaende uijt een stuck
 lands "de Hunningen" genaemt. Drie mergen weylant tot Ommeren gelegen, "den
 Biesecamp" genaemt".

De drie kinderen erven totaal 17.775 gulden, exclusief de waarde van de geschonken landgoederen. Zij erven ook van hun vader Reinier van Haeften vele obligaties en landgoederen ¹⁴⁾.

Terug naar Reinier van Haeften. Hij is in de regio een invloedrijk man, en hij is rijk,
 zoals hiervoor is aangegeven. Hij is Dijkgraaf en Heemraad van de Tielerwaard.
 Vanaf 1670 behoort hij tot de Ridderschap Nijmegen, waarbij hij in de vergadering
 van 8 april 1707 mede bepaalt, dat de comparitiepenningen (vergoeding voor
 aanwezigheid) gelijkelijk onder de ridders zullen worden verdeeld of ze aanwezig
 zijn of niet ¹⁵⁾. Namens de Provincie Gelre is Reinier vanaf 1702 lid van het Edel
 Mogend College der Admiraliteit op de Maas ¹⁰⁾ en tegelijk is hij gecommitteerde
 op de land- en kwartiervergaderingen van Gelre ¹⁰⁾. Vanaf 1705 is hij Lid ter
 Admiraliteit in Friesland. In 1767 vindt Reiniers benoeming tot Gecommitteerde ter
 Generaliteit plaats.

In 1676 vergroot Reinier zijn bezit door de aankoop van vier hond in het Ackerse
 Blok te Ophemert. In 1678 koopt hij nog eens acht hond in het blok Bulckheuvel ¹⁶⁾.
 Van 1707 tot 1733 is Reinier beleend met het voetveer Dreumel-Zennewijnen. Het
 veer vaart vanaf Dreumel vanuit in een inham in de uiterwaarden naar
 Sonwerderlant tussen Zennewijnen en Ophemert. Het veerrecht bleef tot 1844 in het
 bezit van de familie van Haeften met een korte onderbreking in de Franse Tijd. In
 de Franse Tijd werden alle "heerlijke" rechten afgeschaft. Wanneer de Fransen ons
 land verlaten in 1814, komt het veerrecht weer terug bij de oorspronkelijke
 eigenaars. Als eigenaars van het veerrecht moesten de van Haefkens het veer bij dag,
 avond en nacht bevaren en gebruiken zoals dat vanouds het geval was geweest
 "zonder twist of tweedragt te hebben" ¹⁷⁾.

Zowel Reinier als zijn vrouw Adriana Maria zijn belijdend lid van de Sint
 Maartenskerk in Ophemert. In 1687 schrijft Predikant ds. Dinant Reinier als eerste
 lidmaat in in het oudst bekende lidmatenregister van de kerk ¹⁸⁾. Reinier is collator,
 d.w.z. toezichhouder op de boekhouding, van de kerk. In die functie sluit hij samen
 met predikant Petrus Crombruggen met Christiaan Spillenaer, rentmeester van het
 Sticht (klooster) Zennewijnen, een erfpachtcontract voor bouwland behorende tot de
 pastoriegoederen van Ophemert ¹⁶⁾.

Adriana Maria de Cock van Delwijnen overlijdt op 12 oktober 1709 en Reinier van
 Haeften op 24 januari 1733. Beiden worden in de Sint Maartenskerk begraven; hun
 grafzerk toont het alliantiewapen van de families van Haeften en de Cock van
 Delwijnen.

Walraven van Haeften 1683-1746

De volgende eigenaar van kasteel Ophemert is weer een Walraven. Deze wordt
 geboren op 25 oktober 1683 in Ophemert, hij is de tweede zoon van Reinier en
 Adriana Maria de Cock van Delwijnen. Walraven wordt direct na de dood van zijn
 vader beleend met kasteel Ophemert ¹⁹⁾. Walravens maatschappelijke carrière komt
 grotendeels overeen met die van zijn vader. Anders dan zijn vader is hij rechter in

Zaltbommel. In die hoedanigheid verzoekt hij het Hof te Arnhem de voltrekking van het vonnis aan Johannes Henricus Stiksner, die veroordeeld was tot opsluiting in het Provinciale Tuchtuis wegens sodomie, hetgeen het Hof weigerde vanwege plaatsgebrek, om te zetten in verbanning uit de provincie ²⁰.

Van zijn oom Johan de Cock van Delwijnen, van wie hij, evenals zijn broer Barthold en zijn zuster Adriana Margriet, voor een derde deel erfgenaam is (hij erft onder meer de hofstad Delwijnen ²¹), neemt hij in 1726 de functie van Ambtman van de Tieler- en Bommelerwaard over. Dat de godsdienst twisten nog niet voorbij zijn blijkt wanneer de priester Theodorus Boekholt Walraven op 7 mei 1731 verzoekt niet uit de provincie verbannen te worden voor de uitoefening van de Roomse godsdienst in Hurwenen en Rossum ²⁰. Walraven wendt zich weer tot het Hof in Arnhem, waarna het Hof besluit een ontwerp plakkaat te vervaardigen. Evenals zijn vader is Walraven eigenaar van het voetveer Dreumel-Zennewijnen. Walraven trouwt op 17 augustus 1717 in Nijmegen met Francoise van Til (met attestatie), dochter van Gijsbrecht van Til en Margriet van Olmus. Zij waren op 31 juli 1717 in Ophemert in ondertrouw waren gegaan ¹⁸. De huwelijkse voorwaarden waren een dag eerder opgesteld ²¹. Het huwelijk van Walraven en Francoise blijft echter kinderloos. Walraven overlijdt op tweeënzestigjarige leeftijd op 30 september 1746 in Utrecht. Hij wordt in de Sint Maartenskerk in Ophemert begraven. Zijn vrouw Francoise stierf zestien jaar eerder, op 26 januari 1730. Ook zij werd in de kerk van Ophemert begraven. Ter harer nagedachtenis bevindt zich in de kerk een rouwbord.

Barthold van Haeften 1696-1772

Barthold van Haeften, geschilderd door Diderick Herman Cuypers. Particuliere collectie. Foto Iconografisch Bureau, 3-Graevenhage.

Door het kinderloos overlijden van Walraven komt kasteel Ophemert in handen van diens broer Barthold, die daarmee op 25 januari 1747 wordt beleend evenals de hofstad Delwijnen. Op 6 oktober 1747 verzoekt Barthold het Hof te Arnhem hem toe te staan de vicariegoederen te Ophemert en Delwijnen uit de nalatenschap van zijn broer Walraven te mogen verkopen en de opbrengst ten voordele van de vicarie (pastorie) te mogen beleggen. Het Hof stemt in met Bartholds verzoek ²⁰.

Van zijn oom Johan de Cock van Delwijnen erft Barthold onder meer het Dagelijks Gericht Wadenoijen ²² en met de hofstad Die Hoeve te Wadenoijen met zeven morgen land. Daarnaast valt Barthold het veer Aldenavesaet (voetveer over de Linge) ten deel "en dat tegens eene summa van twee Duijsent en vijf hondert gulden, en aengesien het Selvige niet meer als hondert

gulden in pagt doet". Tenslotte erft Barthold van zijn oom de visserij op de Linge van de Tielse Sluis tot aan Buren ²¹ en de korenmolen van Kapel Avezaath. In 1747 erft Barthold van zijn broer het voetveer Dreumel-Zennewijnen. Hij heeft het windrecht in Ophemert ten gevolge waarvan de inwoners van het dorp verplicht zijn hun graan bij hem te laten malen ²³.

Barthold wordt op 12 september 1692 op kasteel Ophemert geboren. Drie dagen later wordt hij in de Sint Maartenskerk gedoopt. Op 23 juni 1716 treedt hij in Nijmegen, waar hij later ook een huis heeft ²⁴ (gekocht in 1758), met Margriet van

*3 Margriet van Lijndenlaan in Ophemert
Foto: eigen collectie*

Lynden van Hemmen, dochter van Derk Wolter van Lynden van Hemmen en Blitterswijk en Anna Ursula van Reede. Margriet van Lynden van Hemmen komt in 1699 ter wereld. Ze wordt op 26 maart 1700 in Amerongen gedoopt.

Het echtpaar, Barthold en Margriet, woont in Wadenoijen, waar zich in de kerk in de oostwand een gebrandschilderd raam bevindt met het alliantiewapen van de families van Haeften en van Lynden. Het

huwelijk van Barthold en Margriet leidt tot een grote kinderschaar. Er worden 12 kinderen geboren, negen meisjes en drie jongens.

Barthold en Margriet zijn evenals Bartholds ouders godsvruchtige mensen. Barthold wordt in 1726, 1734 en in 1741 gekozen tot ouderling van de kerk in Wadenoijen. Hij neemt die functie in 1747 nog één keer over van zijn zoon Johan Walraven ²⁵. Op verzoek van de Rekenkamer te Arnhem tracht Barthold samen met Adriaan de Cock een minnelijke schikking te treffen tussen Benjamin Dutry van Haeften (geen familie) en Johannes Blomhert, predikant in Haafden, over het predikantstraktement. Helaas mislukt de poging van Barthold ²⁶.

Margriet was het eerste vrouwelijke kerkenraadslid van de Sint Maartenskerk in Ophemert. Zij is voor de gemeente Ophemert en Zennewijnen van 1749 tot 1758 "Armmeeesterse" ¹².

Barthold van Haeften, geadmitteerd ambtsjonker sinds 1713 ²⁷, is een rijk en zeer invloedrijk man door zijn vele functies. De familie van Haeften wordt steeds machtiger. Barthold treedt in de voetsporen van zijn vader en grootvader. Vanaf 1714 is hij lid van de Ridderschap van Nijmegen met zitting in de kwartiersvergadering in de landdag van Gelre en Zutphen ²⁴. Van 1717 tot 1724 is hij waarnemend Ambtman van de Tieler- en Bommelerwaard, een functie die hij nogmaals bekleed van 1747 tot 1766. In de jaren 1746, 1747 is hij Ambtman van de Tieler- en Bommelerwaard ²⁸. Van 1746 tot 1766 vervult hij de functie van

Dijkgraaf van de Tieler- en Bommerlerwaard. Hij is van 1762 tot 1772 ordinaris gedeputeerde ter vergadering van de Heren Staten Generaal ²⁸⁾.

Als ambtman is Barthold een voorstander van de harde lijn, maar met een menselijke kant.. De "Camer van Rekening" (Gelders rekenkamer schrijft hem op 25 november 1725 ²⁰⁾:

"Edele Erentveste Wyse Voorsienige Seer Discrete Barthold van Haeften, Amptman van Bommel Tielre en Bommeler Weerden ons insonders goeden Vriendt".

Die van de Reekening in Gelderlandt Edele erentfeste Wyse voorsienige Seer Discrete insondere goede Vriendt,

Wij hebben in onse vergaeding wel ontfangen UE: missive van den 20 deeser, waer bij ons komt kennis te geeven van de Sware crimineele executie Soo aenstaende dinsdag in UE: Ampt Staat te geschieden, met versoek van onse ordres tot 't doen maeken van de nodige kruissen, voorts de raaderen om de geexecuteerde lighaamen optesetten, als ook of 't hangen voor 't Stadhuis van Bommel soude laeten geschieden. Wij hebben goetgevonden UE: voor antwoordt te laeten toekoomen, dat wij vertrouwen dat onse resolutie van den 6 deser UE: wel sal ter hand gekoomen syn, waer bij wij ordre hadden gegeven tot 't maeken van drie kruissen, denkende dat deselve genoeg sullen syn tot de aenstaende executie, vermits den eene voor den andere nae gerabraakt wordende, als dan de doode van 't kruis worden afgebonden om een ander daar weder op te leggen, dat wat aenbelangt de noodige raaderen, om de geexecuteerde daar op te leggen, Soo wordt UE: geauthoriseerd om die in te koop en Sulcx te besorgen, ende vermits wij vertrouwen, dat alles tegenwoordig door UE: aengaende die te daene executie al sal bestelt syn, en de plaetse daer toe gereguleert syn, ende de tijd te kort souw wesen om daer in nu verandering te maeken, Soo sal UE: die executie nu maar synen voortgang laeten hebben Soo als dat nu gereguleert is, dog sal by ons nader geresolveerd worden, waer en op wat plaetse wy meenen, dat in 't toecoomende Soodaene Executien behooren te geschieden.

Wat de drie kinderen aangaat, Soo bij de te executerene patienten staen naergelaeten te worden, daer toe wordt UE: mits deesen geauthoriseert om die op de meeste menagie te bestaeden, 't geene UE: in Syne Rekening in uitgaaf sal worden geleeden. Waer meede UE: den Almoogende bevelende. Gescreven in de Camer van Rekening binnen Arnhem den 25e November 1725".

In 1725 laat Barthold vijftig zigeuners, die zich schuldig hadden gemaakt aan diefstal en plundering, gevangen nemen. Twaalf van hen worden geselsd en gebrandmerkt. Daarna worden de ongelukkigen tentoongesteld ²⁹⁾. Op 2 november 1764 verzoekt Barthold het Hof in Arnhem ²⁰⁾ "om het levensonderhoud van de slechtiende Michiel Samuels gedurende zijn opsluiting in het Provinciale Tuchtuis ten laste van de Domeinen te laten komen". Hof en de Rekenkamer stemmen ermee in om voornoemde voorlopig ten laste van de Domeinen te onderhouden.

Nog een voorbeeld:

Begin februari 1750 vroeg Maria Buijs, bijgestaan door Gerrit Grandia en Jan Valckhoff - broer en zwager van Jan Grandia -, verlenging van de opsluiting van Jan aan. In dat request (=verzoekschrift) kondigde zij aan " ... soo wanneer er geene hoope van herstellinge voorhanden is" een request met getuigenverklaringen aan de ambtman te zullen richten met verzoek om een confinement onder goedkeuring van het Hof van Gelderland.

Op 6 maart 1750 verschenen drie getuigen voor het gerecht van Zuilichem, alle inwoners van Brakel. Willem van Andel, onderbaas van de steenoven en buurman van de Grandia's, Gijsbertje Esmus, van november 1748 tot november 1749 dienstmeid bij het echtpaar en tenslotte Jenneke Bajense, die sedert mei 1749 bij Jan en Maria in dienst was.

4 Grafkelder Familie van Haeften naast St. Maartenskerk te Ophemert
Foto: eigen collectie

Deze "Interrogatoria off vraagstukken", de neerslag van het getuigenverhoor, per vraag in artikelen onderverdeeld, is eigenlijk geen woordelijk verslag van de verhoren van de drie getuigen. In de vraag is steeds de beschuldiging of het gerucht inzake Jan Grandia's misdragingen opgenomen, terwijl elk van de getuigen ("deponenten" genaamd) met "affirmat" (=bevestigt) of "ignorat" (=ontkent of zegt niet te weten) moest antwoorden.

Op de meeste vragen antwoordden de drie getuigen gelijkluidend, zij het dat de laatste, Jenneke Bajense, misschien omdat zij zich als nog inwonende dienstmeid niet vrij genoeg voelde, minder belastende verklaringen over haar baas aflegde. Uit het relaas bleek, dat Grandia zich aan drank te buiten ging, zijn vrouw beschuldigde van echtelijke ontrouw, het huisraad kapotgeslagen had, de ruiten vernield had en enige keren met zelfmoord dreigde. Ook had hij het voornemen geuit, de steenoven in brand te willen steken.

Met een afschrift van het getuigenverhoor diende Maria Buijs een verzoekschrift bij het Hof in om goedkeuring van het confinement van haar man. De raadsheren zonden op 11 maart request en getuigenverklaringen aan Barthold van Haeften, ambtman, met het verzoek om advies te geven. Die antwoordde op 24 maart het Hof. In zijn brief deelde hij mee, dat het verzoek van Maria Buijs en haar verwanten terecht was en de getuigenverklaringen gebaseerd op deugdelijk feitmateriaal. Daarbij waren hem nog meer belastende gegevens over Grandia ter ore gekomen en wel op 20 en 21 maart, toen hij te Zaltbommel een vergadering van

maand eerder is het paar in ondertrouw gegaan. Uiteraard vindt ook dit huwelijk plaats op huwelijkse voorwaarden³³). Het echtpaar krijgt nog twee dochters. Johanna Christina Angenis van Deelen tot Lent is de dochter van Steven van Deelen tot Lent en van Maria Polixena Henriëtte von Zobel. Ze ontvangt op 3 september 1738 te Nijmegen het doopsel. Maar ook Johanna Christina Angenis wordt niet oud. Ze overlijdt op 4 april 1767 in Nijmegen, waar ze ook begraven wordt. Ze is dan pas achtentwintig. Kennelijk is Johanna Christina Angenis in het jaar vóór haar overlijden al niet meer in staat geweest haar eigen zaken naar behoren te regelen, want Jan Walraven wordt op 1 mei 1766 haar hulder³⁴).

Reinier van Haeften 1729-1801

Blijkbaar besluit Jan Walraven de Cock van Haeften het de laatste jaren van zijn leven wat rustiger aan te gaan doen. In 1774 draagt hij kasteel Ophemert (hij woont zelf in Wadenoijen) over aan zijn broer Reinier, die daarmee de laatste mannelijke eigenaar uit het geslacht van Haeften wordt. Hun ouders wilden dat zo in hun testament¹⁾ Jan Walravens zoon Barthold is dan nog net niet

6 Reinier van Haeftenlaan in Ophemert
Foto: eigen collectie

volwassen, en die voelt zich, naar later blijkt, veel meer thuis op kasteel

Blitterswijk, dat hij van zijn moeder erft en waar hij ook gaat wonen.

Jan Walraven overlijdt op 26 november 1782 in Wadenoijen. Zijn begrafenis in de kerk van Ophemert vindt plaats op 6 december daaropvolgend. De erfgenamen van Jan Walraven besluiten dan het dagelijkse gericht Wadenoijen te verkopen⁸⁾.

Reinier, die zich wisselend van Haeften dan wel de Cock van Haeften laat noemen, wordt in 1783 beleend met Ophemert en Zennewijnen³⁵⁾. Hij neemt van zijn broer ook het veer Dreumel-Zennewijnen over. Reinier is de laatste ambtman van de Tieler- en Bommelerwaard uit de familie van Haeften³⁵⁾. Hij is ook ambtman, dijkgraaf en rechter van Zaltbommel. Hij maakt eveneens deel uit van de Ridderschap van Nijmegen³⁵⁾. In de kwartiersvergadering van de ambtsridders in oktober 1759 tekenen Reinier van Haeften en Jacob Neomagus van Randwijck op basis van de reglementen protest aan omdat bij afwezigheid van de secretaris niet een raad, maar de secretaris van de stad Nijmegen het secretariaat moest bekleden en delen zij mede de vergadering van nul en generlei waarde te beschouwen³⁶⁾. In 1767 benoemt de Ridderschap Reinier tot gecommitteerde voor het afhoren van de rekening van de Landrentmeester-generaal over het voorgaande jaar²⁰⁾

Reiniers werkelijke belangstelling ligt echter bij de diplomatie. Als gezant van de Staten Generaal bezet hij belangrijke posten in als minister in Lissabon (1763-1769), als buitengewoon gezant in Stockholm (1769-1777), als ambassadeur in

Constantinopel (1778-1784) en in Wenen als buitengewoon gezant en minister plenipotentiaris (1786-1797)¹⁰⁾.

Vlak voordat hij naar Constantinopel vertrekt, trouwt Reinier op 28 maart 1778 in Marseille met de Française Jeanne Cénie Kick, die dan pas 20 jaar is. Een week eerder ging het stel in ondertrouw. Reinier is dan achtenveertig jaar oud. Kennelijk ging vóór die tijd zijn internationale carrière voor. Het echtpaar krijgt evengoed vier dochters, van wie de oudste twee in Constantinopel worden geboren, de middelste “thuis” in ’s Gravenhage en de jongste in Wenen. De vier dochters verkrijgen bij Koninklijk Besluit van 17 oktober 1822 de personele titel van “Baronesse”³⁷⁾ vanwege de verdiensten van hun vader.

Jeanne Cénie Kick wordt net als haar schoonzusters niet oud. Ze overlijdt op eenenveertigjarige leeftijd in Wenen. Reinier overlijdt op 1 maart 1801³⁸⁾ eveneens in Wenen, waar hij ook begraven wordt. Reiniers zuster, Theodora Anna, echtgenote van Jan Jacob de Geer bij wie Reinier in vroeger jaren in het krijt stond, maakt in Nederland het heengaan van haar broer bekend³⁹⁾.

7 Overlijdensadvertentie Marguerite Anne van Haeften

Anne Margriet van Haeften 1782-1844

De laatste telg uit het geslacht van Haeften, die kasteel Ophemert in bezit heeft, is de enige vrouwelijke eigenaar Anna Margriet (Marguerite Anne) van Haeften. Ze erft het kasteel van haar vader.

Anna Margriet wordt in 1782 in Constantinopel geboren. Evenals haar zusters en de dochters van haar oom Barthold de Cock van Haeften, verblijft Anna Margriet liever in Limburg op kasteel Blitterswijk dan op kasteel Ophemert. Anna Margriet is nooit getrouwd. Ze sterft op 12 februari 1844 op kasteel Blitterswijk. Na haar dood erft haar neef en raadsman Barthold Johan Christiaan Mackay kasteel Ophemert, terwijl diens zuster Arnolda Margaretha executeur testamentair is. Daarmee komt er een einde aan bijna drie eeuwen van Haeften als eigenaar van kasteel Ophemert.

Bronnen en Voetnoten

- 1 Sloet en van Veen, Gelderse Lenen in het Kwartier Nijmegen, pag 510
- 2 Omwille van de leesbaarheid wordt gekozen voor de schrijfwijze “de Cock”, in de literatuur komt ook “de Cocq” voor.
- 3 Goederenvererving en goederenbeheer van de abdij Mariënweerd 1129-1592, B.J.P. van Bavel
- 4 Genealogische aantekeningen van de geslachten de Cocq van Haeften en van Haeften, Oisterwijk 1895
- 5 www.decocqvandelwijnen.nl/ophemert.htm
- 6 www.graafschap-middeleeuwen.nl
- 7 www.archieven.nl-kasteel-Baarloo-to-Maasbree
- 8 D’Ablaing van Giessenburg
- 9 A. Dorgelo, De klokkengieters Van Trier en hun werk. In: Gelre, deel 60, 1961, p.1-90.
- 10 Boek Nederlandse Adel 1994
- 11 www.isis.breda.nl
- 12 In en rondom de Sint Maartenkerk te Ophemert, Historische werkgroep Ophemert, 2000
- 13 Trouwboek Kerk Wadenoijen
- 14 www.paradata.nl
- 15 Ridderchap Nijmegen door D’Ablaing van Giessenburg
- 16 Regesten Gelre
- 17 Het voetveer Dreumel-Zennewijnen door A.P. van Lith/(bron: Sloet en van Veen)
- 18 www.oud-ophemert.nl
- 19 D’Ablaing van Giessenburg / Sloet en van Veen, Nijmegen, pag 510
- 20 Gelders Archief te Arnhem
- 21 Sloet en van Veen, Gelderse Lenen in het Kwartier Nijmegen
- 22 www.decocqvandelwijnen.nl
- 23 Biografisch Woordenboek Tiel/Sloet en van Veen
- 24 Biografisch Woordenboek Tiel
- 25 DTB boek Kerk Wadenoijen in Regionaal Archief Tiel
- 26 Gelders Archief, rekenkamer S23, fo.122/126
- 27 Ridderchap Nijmegen door D’Ablaing van Giessenburg
- 28 A.P. van Lith in Aqua Vitae, Biografisch Woordenboek Tiel
- 29 Het volk van Koka Petalo, De zigeuners in Europa door Dick Schaap en Wim Bont, ABC Boeken Amsterdam, Arbeiderspers 1965
- 30 www.grandia.nl/jan_en_maria_nl.htm
- 31 DTB Boek Kerk Wadenoijen
- 32 B.J.P van Bavel, Transitie en continuïteit.
- 33 www.archieven.nl-heerlijkheid-Blitterswijk-en-Wansum
- 34 Sloet en van Veen
- 35 Genealogische aantekeningen van de geslachten de Cocq van Haeften en van Haeften, Oisterwijk 1895
- 36 Ambtsridderschappen door D’Ablaing van Giessenburg
- 37 Staatsblad nr. 12
- 38 Het Nederlands Adelsboek 1994 geeft als zijn datum van overlijden 20 maart 1800
- 39 Archief Utrecht

Kwartierstaat van Anna Margriet (Margriet Anne) van Haeften

Generatie 1 (kwartierdrager)

1 Anna Margriet (Margriet Anne) van Haeften, geboren in 1782 in Constantinopel, Turkijë. Zij is gedoopt op 23-06-1782 in Ophemert. Margriet Anne is overleden op 12-02-1844 in Meerlo, Kasteel Blitterswijk, 62 jaar oud.

Generatie 2 (ouders)

2 Reinier/Reinhard van Haeften, geboren op 31-07-1729 in Nijmegen. Hij is gedoopt op 31-07-1729 in Nijmegen. Reinier/Reinhard is overleden op 01-03-1801 in Wenen, Oostenrijk, 71 jaar oud. Hij is begraven te Wenen, Oostenrijk. Hij trouwde, 48 jaar oud, op 28-03-1778 in Marseille, Frankrijk met de 20-jarige
3 Jeanne Cénie (Christina) Kick, geboren in 1758. Zij is gedoopt op 10-08-1758 in Marseille, Frankrijk. Christina is overleden op 31-12-1799 in Wenen, Oostenrijk, 41 jaar oud.
Reinier/Reinhard en Christina gingen op 13-02-1778 in Marseille, Frankrijk in ondertrouw.

Generatie 3 (grootouders)

4 Barthold van Haeften, geboren op 12-09-1692 in Ophemert, Kasteel. Hij is gedoopt op 15-09-1692 in Ophemert, St. Maartenskerk. Barthold is overleden op 10-12-1772 in Nijmegen, 80 jaar oud. Hij is begraven op 15-12-1772 te Ophemert, Sint Maartenskerk met 8 kwartieren.
Hij trouwde, 26 jaar oud, op 23-06-1719 in Nijmegen met de 20-jarige
5 Margriet van Lynden van Hemmen, geboren in 1699. Zij is gedoopt op 26-03-1700 in Amerongen. Margriet is overleden op 26-07-1761 in Nijmegen, 62 jaar oud. Zij is begraven op 02-08-1761 te Ophemert, St. Maartenskerk.
6 Jean Jacques Kick.
Hij trouwde met
7 Esther Elisabeth Councer.

Generatie 4 (overgrootouders)

8 Reinier van Haeften, geboren op 25-04-1646 in Ophemert. Hij is gedoopt op 24-04-1646 in Breda, Grote Kerk. Reinier is overleden op 24-01-1733 in Ophemert, 86 jaar oud. Hij is begraven te Ophemert.
Hij trouwde, 29 jaar oud, op 01-08-1675 met
9 Adriana Maria/Margaretha de Cock van Delwijnen, geboren in Wadenoijen. Adriana is overleden op 12-10-1709 in Ophemert. Zij is begraven te Ophemert, St. Maartenskerk.
Reinier en Adriana gingen op 18-07-1675 in Wadenoijen in ondertrouw.
10 Derk Wolter van Lynden van Hemmen en Blitterswijk.
Hij trouwde met
11 Anna Ursula van Reede.

Generatie 5 (betovergrootouders)

16 Walraven van Haeften, geboren omstreeks 1600 in Ophemert. Walraven is overleden vóór 08-10-1659 in Ophemert, ongeveer 59 jaar oud.
Hij trouwde, ongeveer 43 jaar oud, op 15-12-1643 in Zaltbommel met
17 Fransina van Cockengen, geboren in Zaltbommel. Fransina is overleden na 01-1659.
18 Adriaan de Cock van Delwijnen, geboren in 1655. Adriaan is overleden in 1724 in Wadenoijen, 69 jaar oud.
Hij trouwde met
19 Anna van Gendt.

Generatie 6 (oudouders)

32 Johan van Haeften tot Ophemert, geboren in 1569 in Ophemert. Johan is overleden vóór 29-03-1653 in Ophemert, ten hoogste 84 jaar oud.
Hij trouwde, 21 jaar oud, in 1590 in Tuil met de ongeveer 30-jarige
33 Henrica van Haeften, geboren omstreeks 1560 in Tuil. Henrica is overleden omstreeks 1661, ongeveer 101 jaar oud.
34 Aelbert van Cockengen.
Hij trouwde met
35 Nella Rochusse Glummer.

Generatie 7 (oudgrootouders)

64 Reinier van Haeften, geboren omstreeks 1548 in Tuil. Reinier is overleden op 06-03-1587 in Ophemert, ongeveer 39 jaar oud.

Hij trouwde, ongeveer 20 jaar oud, omstreeks 1568 met de ongeveer 36-jarige

65 Anna Arnts Pieck, geboren omstreeks 1532 in Tuil. Anna is overleden na 1604, ongeveer 72 jaar oud.

66 Walraven van Haeften. Walraven is overleden op 18-02-1595.

Hij trouwde met

67 Sandrina (Alexandrina) Pieck. Sandrina is overleden na 17-11-1576.

Generatie 8 (oudovergrootouders)

128 Alard van Haeften, geboren omstreeks 1514 in Herwijnen, Kasteel Wadestein. Alard is overleden op 16-03-1565 in Kasteel Verwolde, ongeveer 51 jaar oud.

Hij trouwde, ongeveer 32 jaar oud, in 1546 met de ten hoogste 31-jarige

129 Cunegonde van Keppel van Verwolde, geboren na 1515 in Grubbe. Cunegonde is overleden in 1559, ten hoogste 44 jaar oud.

130 Arend Arnts Pieck.

Hij trouwde met

131 Hendrica Storm.

132 Otto van Haeften. Otto is overleden in 1555.

Hij trouwde omstreeks 1515 met

133 Everharda Walravendr van Malburg. Everharda is overleden.

134 Arend Arnts Pieck (zie 130).

Hij trouwde met

135 Hendrica Storm (zie 131).

Generatie 9 (oudbetovergrootouders)

256 Dirck/Derck/Diederick (Derk) van Haeften, geboren omstreeks 1470 in Herwijnen, Kasteel Wadestein. Derk is overleden op 23-04-1539, ongeveer 69 jaar oud.

Hij trouwde, ongeveer 47 jaar oud, in 1517 met

257 Agnes van Broeckhuijsen. Agnes is overleden vóór 21-04-1540.

258 Frederik van Keppel van Verwolde. Frederik is overleden omstreeks 1551.

Hij trouwde met

259 Catharina Grubben.

260 Arnt Arnts Pieck.

Hij trouwde met

261 Alexandrina Hendrikse de Cock van Neerijnen.

262 Albert Storm.

Hij trouwde met

263 Aleid van der Voordt.

264 Johan Walravenszn (Jan) van Haeften, geboren omstreeks 1440 in Haafden, Kasteel Goudenstein. Jan is overleden in 1494, ongeveer 54 jaar oud.

Hij trouwde, ongeveer 38 jaar oud, in 1478 in Herwijnen met

265 Diderica (Theodora) van Immerseel van Lyre. Diderica is overleden in 1529.

266 Walraven van Malburg, geboren omstreeks 1470. Walraven is overleden vóór 26-07-1544, ongeveer 74 jaar oud.

Hij trouwde met

267 Aleijt van Sanden.

Generatie 10 (stamouders)

512 Alard/Alaert van Haeften, geboren in 1440 in Herwijnen, Kasteel Wadestein. Alard/Alaert is overleden in 1494, 54 jaar oud.

Hij trouwde, 29 jaar oud, in 1469 met de ongeveer 24-jarige

513 Aleyt van Weerdenburch, geboren omstreeks 1445 in Ophemert. Aleyt is overleden vóór 02-08-1509, ongeveer 64 jaar oud.

514 Reinier van Broeckhuijsen.

Hij trouwde met

515 Irmgard van Groesbeek.

528 Walraven Ottenzn van Haeften, geboren omstreeks 1410 in Tuil. Walraven is overleden op 06-04-1478, ongeveer 68 jaar oud.

Hij trouwde met

529 Hendrica van Varick/Ganderick, geboren in 1421 in Varik. Hendrica is overleden in 1482, 61 jaar oud.

532 Diedrick (Dirk) van Malburg. Dirk is overleden omstreeks 1476.

Generatie 11 (stamgrootouders)

1024 Otto van Haeften van Rhenoy, geboren in 1415 in Tuil. Otto is overleden na 27-04-1481, minstens 66 jaar oud.

Hij trouwde met

1025 Jutta Pieck. Jutta is overleden na 1509.

1026 Johan/Dirck van Weerdenburch.

Hij trouwde met

1027 Aleid Drongelen.

De ontbinding van het huwelijk werd uitgesproken.

1056 Otto Nicolaeszn van Haeften (zie 2048 in generatie 12).

Hij trouwde, ongeveer 55 jaar oud, in 1420 in Herwijnen met de ongeveer 45-jarige

1057 Adelissa van Herwijnen (zie 2049 in generatie 12).

1058 Henric van Varick.

Hij trouwde met

1059 Sophia van Aller van Stoutenburch.

Generatie 12 (stamovergrootouders)

2048 Otto Nicolaeszn van Haeften, geboren omstreeks 1365 in Haafden. Otto is overleden in 1430, ongeveer 65 jaar oud.

Hij trouwde, ongeveer 55 jaar oud, in 1420 in Herwijnen met de ongeveer 45-jarige

2049 Adelissa van Herwijnen, geboren omstreeks 1375 in Herwijnen. Adelissa is overleden op 13-01-1451, ongeveer 76 jaar oud.

2050 Franck Pieck, geboren omstreeks 1395. Franck is overleden in 1470, ongeveer 75 jaar oud.

Hij trouwde met

2051 Geertruyd IJsendoorn.

Generatie 13 (stambetovergrootouders)

4096 Nicolaes Ottenzn (Claes) van Haeften, geboren in 10-1339 in Haafden. Claes is overleden in 1373, 34 jaar oud.

Hij trouwde, 24 jaar oud, in 1363 in Opijnen met de 13-jarige

4097 Johanna Arentsdr de Cock van Opijnen, geboren in 10-1350 in Opijnen. Johanna is overleden na 1377, minstens 27 jaar oud.

4098 Brustein Jans van Herwijnen.

Hij trouwde met

4099 Elisabeth van Beieren.

Generatie 14 (stamoudouders)

8192 Otto van Haeften, geboren in Haafden. Otto is overleden in 1354.

Hij trouwde met

8193 Ermgard Nicolaasdr. van Tegnagel, geboren in 1317 in Haafden. Ermgard is overleden.

8194 Arent de Cock van Opijnen.

Hij trouwde met

8195 Geertruid van Broeckhuijsen. Geertruid is overleden.

Generatie 15 (stamoudgrootouders)

16384 Otto van Haeften, geboren omstreeks 1320 in Haafden. Otto is overleden op 29-12-1360, ongeveer 40 jaar oud.

Hij trouwde met

16385 Mabelia Gijsbertsdr. van Tuyl van Rhenoy, geboren in 1320. Mabelia is overleden op 24-12-1360, 40 jaar oud.

16386 Nicolaas Tegnagel.

Hij trouwde met

16387 Geertruid van Broeckhuijsen.

Generatie 16 (stamoudovergrootouders)

32768 Rudolf Jansz de Cock van Haeften, geboren in 1300 in Haafden, Kasteel Goudenstein. Rudolf is overleden in 1341, 41 jaar oud.

Hij trouwde, ongeveer 10 jaar oud, omstreeks 1310 met de ongeveer 10-jarige

32769 Marcella van Arkel en Broekhuijsen/Braeckel, geboren in 1300. Marcella is overleden.

32770 Gijsbert van Tuyt. Gijsbert is overleden in 1343.

Hij trouwde met

32771 Gerwig Both van der Eem. Gerwig is overleden op 24-12-1360.

Generatie 17 (stamoudbetovergrootouders)

65536 Johan Johansz (Jan) de Cock van Weerdenburg, geboren in 1280 in Kasteel Waardenburg. Jan is overleden omstreeks 1315, ongeveer 35 jaar oud.

Hij trouwde met

65537 Geertruid van Haeften van Arkel en de Kijfhoek, geboren in 1285. Geertruid is overleden in 1311, 26 jaar oud.

Generatie 18 (edelouders)

131072 Johan de Cock van Weerdenburg, geboren in 1265 in Heukelom. Johan is overleden in 1334, 69 jaar oud.

Hij trouwde met

131073 Elisabeth van Oyen. Elisabeth is overleden.

131074 Gijsbert van Arkel.

Generatie 19 (edelgrootouders)

262144 Hendrik de Cock. Hendrik is overleden in 1312.

Hij trouwde met

262145 Elisabeth van Rossum. Elisabeth is overleden na 1316.

262146 Bertold van Oyen.

Hij trouwde met

262147 Christine van Neyraadt.

Generatie 20 (edelovergrootouders)

524288 Rudolf/Raoul Cock/Kock/van Chatillon, geboren omstreeks 1215 in Chatillon sur Marne, Frankrijk.

Rudolf/Raoul is overleden in 1283 in Kasteel Waardenburg, ongeveer 68 jaar oud.

Hij trouwde met

524289 Aleid van Ochten en IJzendoorn. Aleid is overleden.

Ge genereerd met Aldfaer versie 3.5.3 op 21-03-2008 13:34

Reacties aan: pawelling@wanadoo.nl

Opsporing gezocht 2

Margarethe van der Meeren trouwt 5-6-1796 (RK) te Culemborg met Theodorus Herle (1772-1829).

Ik kan van haar geen doopgegevens en ouders vinden en ook geen overlijdensdatum; ze is in ieder geval voor haar man overleden (1829)

A. Hoekstra

Kennismaken met

M. van Beek-Montens

De heer **Allie Westra** (lidnr. 132246)

Zijn onderzoek begon half februari van dit jaar en reeds nu, begin mei, kan de heer Westra zich omringen met mappen en ordners vol genealogische uittreksels, printen en vondsten, terwijl ook in de computer nog het nodige is opgeslagen.

Zijn vrouw, mevrouw Westra-van Ommeren vertelt over oude vrienden die tijdens een bezoekje aan de Westra's niet uitgepraat raakten over hun stamboomonderzoek. Dat maakte iets wakker bij de heer Westra. Hij ging aan de slag. Vragen stellen aan familieleden, zoeken op het internet, bezoek aan Tiels en Arnheims archief... In april gaf hij zich op als lid van de NGV, afdeling Betuwe. Zo'n brede aanpak moest wel tot resultaten leiden.

Hij leerde allerlei feiten over zijn nabije familie, waarvoor in het verleden minder gelegenheid bestond, omdat het ouderlijk gezin en vervolgens het eigen gezin niet bepaald honkvast waren. Het leven bestond uit verhuizen, nieuwe plekken en andere mensen leren kennen. Dat begon al tijdens de lagere schooltijd en ging als gevolg van het werk van de heer Westra steeds door. Heel Nederland kwam aan de beurt, Hoogezand, Sappemeer, Ochten, Renesse, Utrecht, Rozenburg, Meerkerk... Ik telde tijdens zijn relaas 14 verschillende steden en dorpen. De verhuizingen gedurende de schooltijd leverde problemen op, o.a. doordat de heer Westra een April-school bezocht, waardoor de overstap naar een zogenaamde september-school werd bemoeilijkt, evenals de aansluiting op het vervolgonderwijs.

Zijn vader ontmoette tijdens een werk in Roodeschool Allie's moeder, die daar op een boerderij woonde. De geschiedenis herhaalt zich een generatie later. Tijdens de werkzaamheden van zoon Westra valt diens oog op niet alleen op de rijpe pruimen in een Betuwse boomgaard, maar hij ontdekt ook een aardig meisje, wonend op de bijbehorende boerderij. Kortom, het klikt en zij zijn nog altijd samen. Voor een genealoog is duidelijk dat de speurtocht naar voorouders nu alle kanten uit kan. De heer Westra heeft zich voorgenomen de stamvaders te vinden.

Zijn naamgenoten heeft hij teruggevonden tot circa 1665 in de provincie Groningen. Met welke Westra deze Friese naam in Groningen terecht kwam, is nog onbekend. Allie Westra zelf verliet Groningen al toen hij 11 jaar oud was, maar heeft mooie herinneringen. Aan de ijsbaan bijvoorbeeld die aan het einde van de spoorlijn bij Roodeschool lag. Hij schaatste daar met zijn sportieve ouders. En nichtje van zijn moeders kant bleek over 18 vellen familiegeschiedenis te beschikken. Hierin komen vooral de takken Wit en Baar aan de orde. Onze heer Westra wilde wel weten waar de naam Baar vandaan komt. Hij vond 4 betekenissen, waardoor het niet eenvoudiger wordt draagbaar, golf, zandbank in een

riviermond en scheepsjongetje. Zou de eerste Baar zijn carrière als scheepsjongetje zijn gestart?

Een foto van zijn grootvader met oma en alle vijftien kinderen erop geeft een mooi beeld van de breedte waarin dit onderzoek zich kan uitstrekken. Allie's moeder kende alle namen.

Op de voorouders van zijn vrouw is het onderzoek eveneens gericht. Van Ommeren, Van Mourik. Ook hier werd in de familie al eerder wat onderzoek gepleegd. De resultaten daarvan zijn spijtig genoeg niet meer te achterhalen. Er zijn nogal wat vaklieden te vinden in de familie Van Ommeren. Bakkers in Beusichem en Zoelmond, een smid in Lienden...

In Beusichem was mevrouw Westra's grootmoeder druk in een winkeltje aan de markt. Erachter lag een stukje land, waarop haar man, de bakkerszoon Jan Derk van Ommeren, zijn boerenbedrijf startte, het bedrijf dat later in het groot werd voortgezet in Echteld. Ook dat laatste bedrijf behoort tot de verleden tijd. Het moest plaatsmaken voor het bedrijventerrein Medel.

Inmiddels is al duidelijk geworden dat herhaalde malen huwelijken plaatsvinden tussen dragers van dezelfde naam en ook tussen personen met dezelfde voorouders.

De speurtocht is zeker niet ten einde. In Groningen is nog veel te ontdekken en in de Betuwe zijn bijvoorbeeld ook de familiewapens van Van Ommeren en Van Dijk weer aanleiding tot nader onderzoek.

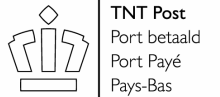
Aan het einde van mijn gesprek met dit nieuwe lid van onze afdeling en zijn echtgenote, de heer en mevrouw Westra, aai ik ten afscheid hun drie prachtige raskatten, waarvan de stamboom keurig vastligt.

Voor aanvullingen of vragen met betrekking tot de namen uit dit onderzoek – Westra, Wit, Baar, Van Ommeren, Van Mourik, Van Dijk - kunt u de heer Westra bereiken via zijn e-mailadres: a.westra@telfort.nl

Uit Schoorlse bron.

Bron: ORA Schoorl inv. 911.

De akte van 12-1-1775 maakt melding van Maarten Leendertsz te Schoorl en zijn echtgenote Fenneke Jans van Duijsen, d.v. Jan Willemsz van Duijsen en Gijsbertje van Harderwijk, e.l., beiden overleden te Aalst in de Over Betuwe. Dit echtpaar heeft een zoon Leendert en een dochter Grietje. Verder wordt genoemd Aartje van Hien, een halve suster van Fenneke Jans van Duijsen. Er wordt een volmacht gegeven aan Rijk van Floresteyn te Heusden in de Nederbetuwe.

Afzender
NGV afdeling Betuwe
Achterstraat 22
4054 MT Echteld